СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXI. Число 74. Джерзи Сіті, Н. Дж., Четвер, 29. марта, 1923. VOL. XXXI. No. 74. Jersey City, N. J., Thursday, March 29, 1923. THREE CENTS

19,384

членів має тепер Український Н. Союз.

Сей, 1923-ій, рік добре зачався для Українського Народнього Союза.

В січні с. р. приступило до У. Н. Союза 410 нових членів, а в лютім сього року вже майже двічі стільки, бо 778. Значить, за перших два місяці сього року приступило 1,188 нових членів.

Нині число членів обезпечених в У. Н. Союзі, виносить 19,384, значить, до 20,000 вже не богато бракує.

Як так зріст У. Н. Союза піде дальше скорою ходою як в перших двох місяцах, то наша Організація вступить в 1924-ий рік з новими і з більшими силами і піде дальше певним шляхом для добра своїх членів та усеї української нації.

Майно У. Н. Союза також скоро зростає.

В минулому, 1922-ому, році прибуло до фондів У. Н. Союза $121,764.86. За останні два місяці с. р. (січень і лютий) прибуло до фондів У. Н. Союза $26,081,80.

Самий посмертний фонд У. Н. Союза нині перейшов суму пів міліона долярів, а резервовий фонд, який служить яко помічний посмертному, переносшає суму $175,000.

Весь маєток У. Н. Союза тепер виносить понад $870,000, отже до міліона долярів недостає ще всього тільки нецілих $130,000, які повинні бути доповнені сього року.

Наша організація зростає завдяки щирій праці відділових урядників. Се переважно наші старші і завзяті Союзовці, які в організаційній праці мають досвід і знанне річи. Працюють і не-урядники, члени У. Н. Союза, котрих імена звісні яко діяльних патріотів по громадах.

Їм належиться признанне за їх працю для Організації, бо вони працюють без особистої користи, з ідейности і патріотизму, задля зросту У. Н. Союза і добра всіх його членів та усього українського народу.

Вони працюють, бо знають і розуміють, що се чесне, розумне і патріотичне діло. Вони знають, що нічого ліпшого не можуть порадити своїм приятелям і знакомим як приступлення до нашої твердині в Америці, до У. Н. Союза.

Вони знають, що У. Н. Союз — се їх організація і їх рідна мати. Ся організація — се добро всіх членів.

За се їм честь і слава, а радість їх буде найбільша, коли з їх праці виросте великий успіх.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАРЯДЖУЄ НОВЕ СЛІДСТВО В СПРАВІ ЦУКРУ

СТ. ОГЕСТИН, Флорида, 27. марта. — Президент Гардинг видав приказ Тарифовій Комісії Злучених Держав почати сейчас нове слідство над небувалим підвисшеннем ціни цукру, щоби переконатися, на стілько за се відповідає піднесене мито на заграничний цукор.

В своїм листі президент заявляє, що йому не хочеться вірити, щоби піднесенне мита на спроваджений зза границі цукор було причиною ненормальної підвишки на цукор, котрий ще в половині лютого продавався по 5 та 6 центів за фунт в нарізній торговлі, а нині вже продається по 12 центів за фунт; всеж таки він, заряджуючи строге слідство над причинами підвищки, заявляє, що на случай, якби слідство виказало, таку звязь межи підвишкою мита а підняттем ціни, він вжиє свого права, яке йому дає недавний тарифовий закон та обнижить мито на цукор.

Президент має тут на думці митовий закон Фордноя та Меккамбера, ухвалений послідним конгресом, а віддаючий по раз перший в історії американської митової політики право президентови Злучених Держав підвисшати або понижати о цілих 50 процент мита, усталені законом. Після сього закона мито на нерафінований цукор, спроваджений з Куби, виносить 1 доляра 76 центів за 100 фунтів, а 2 доляри 20 центів на 100 фунтів других родів. Один сенатор обчисляв недавно, що за кождий цент підвисшеної ціни на фунт американський народ платить річно 90 міліонів долярів.

НОВІ ЗАКИДИ ПРОТИ ЗЕЛІЗНИЧИХ СТРАЙКАРІВ

НЮ ЙОРК, 27. марта. — Інспектор приватної поліції зелізничого підприємства Лакована зізнав перед судом, що страйкуючі робітники варстатів сеї зелізниці в час страйку робили вправи в стрілянню рушницями в страйкарськім таборі коло Порт Морис, Ню Джерзі. Другі наймити зелізниці говорили про ріжні знущання страйкарів над страйколомами.

Ціллю сих зажалень, як можна догадуватися, є добутте від суду нового судового заказу проти страйкуючих варстатових робітників.

НОВИЙ РУХ ТКАЛНЯНИХ ФАБРИКАНТІВ ПРОТИ РОБІТНИКІВ

ЛОРЕНС, Месечузетс, 27. марта. — Як каже ткалнянє підприємство „Пасифик Милс, котре має коло 10,000 робітників, заряд постановив вже невідклично перенести фабрики підприємства до Спартенберг, Савт Каролайна.

Хоча заряд про се нічого не говорить, але можна з певностю догадуватися, що він сподівається мати менче клопотів серед полудневих робітників, як він мав досі в Новій Англії.

СТАН ЗАРОБІТКІВ

ВАШИНГТОН, 27. марта. — Заряд федерального бюра занять подає до публичного відома свої обрахунки про стан промислових занять в 359 головних промислових центрах Злучених Держав по конець місяця лютого с. р.

Збираючи коротко вислід своїх розслідів, бюро заявляє, що роботи в місяцю лютім с. р. ішли богато краще, як другими роками; мимо сього, що лютий се місяць, в якому звичайно є більше безробітних наслідком перерви таких робіт, які залежуть від погоди, а які в сьому місяцю мусять перериватися через вічно повтаряючуся хляпавицю (як: рубанка, ставленне публичних будівель і т. п.), всеж таки сього року сей місяць не виказав звичайного сезонового застою, але якраз противно значний зріст робіт в порівнанню з місяцем січнем. Спеціяльно будівельний промисел зазначився в сьому місяцю незвичайним оживленнем. Те саме помітно було в рубанці, яку лишень в декотрих частях краю здержували глибокі сніги та люта зима. Те саме замічується в фабричних промислах. Загалом з всіх промислових галузий один тютюновий та друкарський промисел обявили зменченне запотребовання робітників. Рільництво вже тепер підносить домагание за робочими руками.

З БОРОТЬБИ ЗА ПРОГИБІЦІЮ

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 27. марта. — Сенат стейтової леґіслятури ухвалив нині відкликати закон про стейтову допомогу при виконуванню прогибіційного закона.

За внеском голосували стейтові демократи та 4 републиканці, всего 28 голосів. Проти сього було 21 голосів.

НОВЕ РОСПОРЯДЖЕННЄ В СПРАВІ ВОЖЕННЯ ГОРІВКИ МОРЕМ

ВАШИНГТОН, 27. марта. — Федеральний уряд видав роспорядок про перевіз алькоголічних напитків морем, який свідчить про повну зміну становища уряду в сій справі. На будуче, саме, кождий пасажир на кораблі, приїзджаючий з чужого порту, буде мав право привезти зі собою квартуалькоголічного напитку, якщо він засвідчить, що сього йому потреба для лічничих цілей.

Зарядженне видано було ще 19. марта, але проголошено його аж тепер. Має воно стояти у виразній суперечі зі законом Волстеда.

З ПРОЦЕСУ ПРОТИ ЗАШПІОНЕНОЇ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ

СТ. ДЖОСЕФ, Мишиген, 27. марта. — Підчас нинішної розправи проти американського комуніста Фостера за пропаговання насильної революції прокураторія старалася доказати, що американські агенти московських большевиків плянували заложити явну та законну комуністичну („робітничу") партію в Америці лишень на те, щоби могти декше вести потайну пропаганду за збройним повстанием. Переслухуваний яко свідок Рутенберг, секретар „робітничої" партії, виразно признав, що ся політика американських комуністів була диктована з Москви.

ПЯТЕРО ЛЮДИЙ ПОГИБЛО В ОГНИ

В понеділок рано повстав огень на пятім поверсі дому під ч. 322. на Вест 57-а вулиця в Ню Йорку, і поширився на два висші поверхи так скоро, що відтяв дорогу на вулицю богато мешканцям дому. З них пятеро погибло в огни, а девятеро віднесло тяжкі попарения. Межи погибшими є три жінки та двох мущин.

З РУХУ ПРОТИ ПРОГИБІЦІЇ

Прихильникам обмеження прогибіційного закона в нюйорській стейтовій леґіслятурі не вдалося переперти відповідної резолюції в палаті послів (асемблі).

Збори проповідників методиської церкви в нюйорськім стейті постановили дати необмежену підмогу відомому прогибіційному агітаторови Андерсонови в його боротьбі проти обмеження прогибіційного закона.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР НА ХАРКІВЩИНІ

Український Шевченківський Театр уладив мандрівку до Сум. Там одкрився сезон 4. падолиста виставою „Гайдамаків" Шевченка в інсценізації Курбаса, а далі йшов Винниченківський та Карпенківський репертуар. Режісер театру — артист Юхименко. Театр має великий артистичний та матеріяльний успіх. (Н. У.)

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

АПОСТОЛЬСЬКИЙ ВІЗИТАТОР В СТАВРОПІГІЇ

Ранком у вівторок, 6, с. м. відвідав о. Дженоккі Ставропігію і Волоську церкву у Львові. В дверах церковних привитали гостя: сеніор Ставропігії д-р Ст. Федак і управитель Успенської нарохії о. Дамян Лопатинський та інші громадяни міста Львова. Пояснень про церкву і Братство уділив в мові латинській проф. д-р Йосиф Пеленський. Старовинний осередок культурного життя Українців зробив на делеґаті велике вражіннє Цікавився і розпитував про кожду памятку зокрема. Докладно оглядав срібний напрестольний хрест, що є цінним дарунком гетьмана Богдана Хмельницького. Велике вражіннє зробила на Візитаторі відомість, що при Братстві Ставропигійськім, котрого привилеї патріярщі були вже йому добре відомі, з давних-давен і по нинішний день істнує друкарня книг церковних і наукових на всю Україну. Апостольський візитатор тішився навіть, що друкарня та перебула щасливо останню війну і велику руїну Галичини. Оглядини храму скінчились перед 9. год. По короткій молитві біля царських врат відїхав в товаристві свого секретаря о. Бучка назад до митрополичої палати. Оглядаючи попереднього дня приміщення одинокої української міської школи у Львові, о. візитатор не виходив з дива, як можна в таку нору запроторити стільки дітий на неминучу загладу.

ГОЛОД В ОДЕСІ

Уповноважений організації Нансена телеґрафує з Одеси в Москву: „положення за харчами в губернії і місті що дня погіршується, зелізниці не можуть перевезти призначені грузи. Число голодуючих і потрібуючих допомоги в Одесі перевисшує 65 відсотків. Мешканці передмість цілі дні ходять по центральним вулицям випрошуючи кавалок хліба. Мійські притулки переповнені виснаженими дітьми. Смертність серед дітий нище 12 років — жахлива.

Істнуючі організації допомоги не в силі задовольнити вимоги голод: розділюють один маленький пайок між трьома прохачами. Пересиль і Молдаванка уявляють — одно огнище пошестей. Санітарні комісії з огляду на безцільність санітарних заходів на окраїнах пропонують сточити останні карантанною охороною.

Влада безпорадна що небудь зробити з огляду на відсутність кредитів і відсутність власних засобів. Потрібна негайна боротьба з положенням, яке утворилось в місті і в губернії".

ДИТЯЧА ЗЛОЧИННІСТЬ В РОСІЇ

За 1922 рік в совітській Росії було розпочато 36,000 справ проти неповнолітніх злочинців, з них 60 відсотків по обвинуваченню в крадіжі, 15 відсот. в бандитизмі і грабунках і 15 відсотків в убийствах. Вік малолітніх злочинців вагається в такій пропорції: 20 відсот. від 8 до 12 років, 35 відсот. від 12 до 15 років і 45 відсот. від 15 до 18 років. (Вістник).

ПОЛЬСЬКИЙ ПРЕМІЄР ГЕНЕРАЛ СІКОРСЬКИЙ РОЗКАЗУЄ МОСКОВСЬКОМУ БОЛЬШЕВИЦЬКОМУ „УРЯДОВИ"

ВАРШАВА, 27. марта. — Коли польський премієр генерал Сікорський довідався про смертний присуд на польського архиепископа Цепляка в Москві, закликав до себе московського большевицького амбасадора Леоніда Оболенського і заявив йому, що польське правительство і населенне занепокоєні відношенням большевицького „уряду" до католицької церкви і до польської меньшости в Росії.

Ген. Сікорський заявив Оболенському, що російський „уряд" запевнив польського посла в Москві, що розирава буде лише формальностю без значіння.

Він далі сказав: „Большевицька судова влада оставила була засуджених на повній свободі цілий рік, а увязнила їх щойно тому кілька днів. А відтак вона видала присуд смерти, який має бути виконаний протягом 72 годин.

„Я до вас говорю не лише яко голова польського правительства, але також яко речник (?!) цивілізованого (?!) світа (?!), який з обуреннем осуджує сей нечуваний акт свободи совісти і звичайних прав горожан. Я звертаю увагу большевицького „уряду" на одвічальність, яку він прийме на себе, коли виконає присуд".

Вкінці він поручив послови Оболенському, щоби сейчас переслав його заяву свому „урядови" в Москві.

СПРАВА БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ПРИСУДУ СМЕРТИ В АНГЛІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ

ЛОНДОН, 27. марта. — Британський заступник міністра закордонних справ Роналд Мек Ніл заявив нині в парляменті, що британське правительство робило заходи, щоб вратувати життє ромсько-католицького архиепископа Цепляка, якого большевики засудили на кару смерти, додаючи, що він не знає, що більше можна зробити, коли большевицький „уряд" буде продовжати такі варварства.

Бесіду МекНіла перебивав одинокий англійський комуністичний посол Дж. Т. В. Нюболд.

Се обурило других послів, а соціялістичний посол Джек Джонс крикнув: Вас слід викинути за двері.

Потім він додав, що британське правительство повинно взяти Нюболда яко закладника за архиепископа Цепляка.

ЛОЙД ДЖОРДЖ ПРО РУРСЬКУ КРИЗУ

ЛОНДОН, 27. марта. — Бувший британський премієр посол Давид Лойд Джордж, має нині промовляти в англійському парляменті про справу французько-німецького спору і про рурську кризу. Кажуть, що він предложить свій плян для розвязки сеї кризи.

НІМЦІ ЗА ПРОДОВЖЕННЄМ БОРОТЬБИ ПРОТИ ФРАНЦІЇ, ПОКИ ВОНА НЕ УСТУПИТЬСЯ З РУРЩИНИ

БЕРЛІН, 27. марта. — На окремому зібранню комісії заграничних справ парляменту (райхстагу) прийшло до повного порозуміння між всіми політичними таборами посольського збору, від крайних соціялістів до крайних націоналістів.

Міністер закордонних справ Розенберг заявив у комісії, що Німці мусять продовжати боротьбу проти французьких наїзників при помочі пасивної резистенції (безчинного опору). Він зазначив, що німецьке правительство готове до переговорів з Францією, але аж тоді, коли Франція наперед забере свої війска з Рурщини.

КОНФЕРЕНЦІЯ МАЙНЕРІВ В АНГЛІЇ

ЛОНДОН, 27. марта. — На зібранню федерації англійських майнерів промовляв нині голова американського союза майнерських юній, Джан Л. Луис. Він представив становище робітників в копальняному промислі в Америці.

Конференція англійських майнерів заступає 1,000,000 зорганізованих углекопів. Головною темою дискусії конференції є підвишка платні майнерів.

КАЖУТЬ, СТІННЕС ПОЇХАВ ДО РИМУ В ПОЛІТИЧНІЙ МІСІЇ

ПАРИЖ, 27. марта. — З французького міністерства закордонних справ повідомляють, що там одержали вісти з Риму, які кажуть, що німецький промисловець Стіннес виїхав до Італії не так на розмови з американськими бизнесменами як з італійським премієром Муссолінім, котрому хоче запропонувати, щоби приняв на себе посередництво для подагоди французько-німецького спору.

СТІННЕС ХОЧЕ РОБИТИ БИЗНЕС З АМЕРИКАНЦЯМИ

РИМ, столиця Італії, 27. марта. — Німецький промисловець Гуґо Стіннес, котрий відбув тут розмови з американськими бизнесменами, як кажуть, робив їм пропозиції, щоби купили частину шерів німецьких промислових підприємств в Рурщині, а також його підприємств в Австрії.

СПРАВА АЛІЯНТСЬКОГО МИРА З ТУРЕЧЧИНОЮ

ЛОНДОН, 27. марта. — Аліянтська конференція у справі мира з Туреччиною рішила повідомити турецьке правительство, що вона відкидає цілька турецьких предложень до мирового договору.

САРА БЕРНГАРДТ ПОМЕРЛА

ПАРИЖ, 26. марта. — Славна французька акторка Сара Бернгардт померла тут нині.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПОЧАТОК СУСПІЛЬНОГО ПЕРЕВОРОТУ В АНҐЛІЇ.

Виступ представників британської робітничої партії в анґлійськім парляменті з проєктом закинення капіталізму та заведення соціялізму є безсумнівно фактом великої ваги. Важний він не своїми безпосередними наслідками, бо анґлійський парлямент певно внесення не ухвалить і соціялізму одним почерком пера не заведе. Важний він тим, що взагалі таку спробу піднято в такій країні, як Анґлія. Колиб подібний крок зроблено серед якого другого, більше похопливого народа, то се можнаби вважати за музику дуже далекої будучности. Колиж такі голоси підносяться серед спокійних та розважних Англичан, що не питавши броду, ніколи не лізуть в воду, то се знак, що посли почувають за собою сильні плечі, широкі симпатії народа до своїх проєктів, та що їх програма, коли не тепер, то в найблизчий четвер почнеться сповнювати. Певно, навіть коли велика більшість населення стане недвозначно за програмою перебрання на народ всіх средств вироблювання та перевозу добра, то вона звичаєм анґлійського народа ввійде в життє лишень поволи, обережно, постепенними кроками, але що вона колись з програми переміниться в дійсність, сього певні не лишень ті, що проєкт дають, але відай і король, що погромників капіталізму запрошує до себе на двір на приняття. З тої причини проєкт, піднесений анґлійськими послами можна вважати початком суспільної революції в Анґлії.

Коли наближаючийся переворот в Анґлії називається суспільною революцією, не думається під тим кровавого перевороту. Після всякої правдоподібности можна припустити, що вона обійдеться без кровопрролиття, як без нього обходилися другі великі політичні тай суспільні перевороти в сьому краю. Відстрашаючий примір російської революції буде певно стояти живо в очах провідників анґлійської революції, і вони не допустять до кровопролиття та до других нещасть, що зробили російську революцію загальнолюдським позорищем та всесвітним скандалом. До того кровопролиття не буде й тому, бо анґлійські революціонери не візьмуться скорше за свої далеко йдучі переміни так довго, поки за ними не заявиться в якийнебудь спосіб велика більшість анґлійського народа. Примір московських большевиків, котрі завівши силою комунізм проти волі більшости народа, зруйнували край до решти та по двох роках різні мусіли силою завертати до проклятого собою капіталізму під маскою „нової економічної політики", буде присвічувати Анґлії як відстрашаючий примір та віковічна наука. Правда, анґлійські соціялісти в своїй роботі будуть мати більше основ для своєї роботи: в них народ, просвічений майже в цілости, а не московські темняки; в них капіталізм розвинений до вершка досконалости, а не лишень його зачинки, як се було в Росії; в них більшість народа се пролетарі, а не, як в Росії та на Україні, селяни, ворожі до націоналізації (перебирання на державу) землі; в них народ вихований в довгім народоправстві, а не сирий політичний матеріял без глибшого політичного досвіду. Власне в сьому й лежить вся цінність того, що починається в Анґлії. Се починає суспільну революцію край, котрий, як що хто повинен був її починати, то самоперше він. Досі ми мали спроби суспільних переворотів в краях, які якраз до таких переворотів нічим не надавалися: Росія, Фінляндія, Угорщина, Баварія. Через те й ті спроби були невдачні. Інакше й бути не могло: інакше не може бути, коли хтось пробує прискорити народженне курчати з яйця, заким на се прийде час; лишень так могло бути, коли пробується зривати яблоко, заким воно ще й відцвило.

Ось чому суспільний переворот в Анґлії повитають по цілому світу як щось зовсім природного, як щось такого, що вратує людську думку від того розчаровання, в яке його поглубила невдача революції в Росії.

ЛЯХИ КАТУЮТЬ УКРАЇНЦІВ ЗА УКРАЇНСЬКУ ЦЕРКВУ

Зі Львова повідомляють: Микита Хомин, Українець з Плави, Рава Руська, новобранець при 6. полку польських уланів „Каньовських" в Станиславові просив 25. лютого, 1923, о перепустку до церкви. Дістав відповідь, що може пійти тільки до косцьола, бо при польскі війску „маюн биць тілько Поляци". Колиж Хомин всеж-таки вступив по дорозі до церкви на Службу Божу, то капраль, який його слідив, дав йому 25 кільограмів зеліза на плечі з приказом — простяти під тягарем дві години за кару.

Мають Українці Вилсонову й аліянтську... свободу і самовизначенне.

З ПАНАХИДИ НА НЕГАЙНУ ДОПОМОГУ.

Укр. Греко-Кат. Церков в Когуз, Н. Й.	12.00
Укр. Греко-Кат. Церков в Елізабет, Н. Дж.	27.85
Укр. Греко-Кат. Церков в Ст. Луис, Мо. до попер. $17.10	3.50
Укр. Греко-Кат. Церков в Бруклин, Н. Й., до попер. $31.00	5.00
Укр. Герко-Кат. Церков в Марбелгед, О.	8.31
Укр. Греко-Кат. Церков в Медисон, Ілл.	15.00
Укр. Греко-Кат. Церков в Кайзер, Па.	7.40

Др. Евген Левицький.

НАША ПОЛІТИКА.

(З віденського „Українського Прапора").

Хоч я сій статті дав наголовок „Наша політика", то не маю на ціли писати всесторонньої розвідки на сю тему. Моя ціль звернути тільки увагу на одну характерну рису **при кождочасній переміні поглядів** у нас на методи нашої політичної боротьби, — рису, яка дає поясненне многих наших помилок та невдач.

Ся характерна риса — се **ексклюзивність** (виключність), з якою ми, переходячи до нових чи відновлених метод боротьби за національне визволенне, осуджуємо зараз ті методи, яких уживали безпосередньо перед тим, а які, на нашу думку, показалися безуспішними чи недоцільними.

Ми стоїмо все тільки на становищі **одної**, захвалюваної нами в даний момент методи, а інші поборюємо рівночасно з безоглядностю просто незрозумілого фанатизму.

Хто з нас мав нагоду довгі роки стояти при народній роботі на полі нашої активної політики, той може на згадану тему писати цілі філіяли. Наведу тут тільки деякі маркантні моменти для ілюстрації.

Був час, що ми видвигнули клич **Орґанізуймося!** Се слово лунало тоді на всіх зборах та вічах. Його мав кождий свідомий Українець-патріот в Галичині на устах. А якщо припадково найшовся хтось, що поставив наївне в той момент питанне: „що там посли? Як стоїть наша політика?", тоді діставав стереотипну відповідь: „Се знає Романчук!" При тім розмовець здвичав звичайно плечима, щоб не було сумніву про змисл його відповіди, мовляв: се пусте, шкода часу такими пустяками і займатися!

Але пройшло небагато літ, а ситуація змінилась основно. **Орґанізація богато нам помогла**, скріпила наші національні сили; дала нам більше відпорности та простору для народнього життя, **але ворога** із наший плечий таки **не скинула.**

Одначе вийшло троха більше послів до австрійського парляменту і методу боротьби шляхом орґанізації лишено преспокійно „Сільському Господареви" та „Молочарській Спілці" у Стрию. І як передтим захвалювано **яко одинокий** спосіб нашого визволення шлях орґанізації, так тепер з тою самою ексклюзивностю поставлено все на одну карту, — **боротьби парляментарним шляхом.** Все відтепер мали зробити посли. Вони відповідали й за те, що якийсь учитель Поляк побив дитину, а котрийсь з наших діяльнійших селян чи інтеліґентів одержав зависоко виміреный податок, але від них, — сих наших одиноких заступників — тай тільки від них ждалося, що без усякої активної помочі суспільности вони самі, шляхом закулісової акції у Відні, здіймуть з плечий народу ярмо польської адміністрації та виборють автономію Східної Галичини з українським соймом у Львові.

Як було з тою ексклюзивностю у виборі засобів для осягнення наших найвисших цілий в останній **світовій війні;** як то осуджувано просто яко зрадника кождого, хто посмів тільки мати іншу думку в сій справі, або хочби тільки сумніви, — се все ще в живій памяти у нас всіх, і коли про се конкретнійше не пишу, то тільки тому, що покищо воно безцільно, а передівсім прикро.

Так було, коли ми були під небіжкою Австрією, а не красше стало в тім напрямі по її розвалі та по війні.

Я спинюсь відразу **на теперішнім моменті,** бо коли добре вслухуюсь у пануючі настрої в широких кругах нашого народу іу краю і на еміґрації і на нашій Україні за океанами, та як-що добре ті настрої розумію, **ми переходимо якраз нову еволюцію в наших поглядах на методу боротьби за національне визволенне за державну незалежність.**

Після нашого уступлення із Східної Галичини та після прикрих переходів нашої Армії та Влади на Великій Україні, опинився вкінці наш Галицький Уряд на еміґрації у Відні, а значна частина нашої Армії в Чехословаччині. І зачалась жива дипльоматична акція нашого Уряду за нашу державну незалежність. Все те мало зробитись **тільки** шляхом заходів на міжнародній арені з вірою в міжнародній ареопаг та всемогучість аліянтів. Уряд зробив в тім ділі безсумніву багато, і се вже річ будучої критики, яка мати-ме змогу оперувати всякими потрібними до сього матеріялами та історичною перспективою, — але се річ певна, що **тільки завдяки тій нашій дипльоматичній діяльности** галицька справа не була приспана на міжнародній арені; що нею занялись і Ліґа Народів та міжнародня конференція в Ґенуї; що послідували відомі, корисні для нас заяви тут і там про міжнароднє становище Сх. Галичини; та що в результаті всіх тих заходів та безсумнівних успіхів вкінці Польща мусіла станути на тому становищі, що вона сама, хочби навіть при помочі своїх договорів з сумежними державами, східногалицького питання вирішити не всилі.

Одначе минули три роки, а вижидане всіми вирішенне аліянтів, ще й по лінії наших бажань, не наступило. Й наступає нараз як реакція — **зворот в настроях та поглядах** на методи нашої боротьби за визволенне, при чому повторилася точ-в-точ тасама історія, яка в таких моментах нас все досі переслідувала і переслідує. Як колись усього ждалось від наших парляментарних послів у Відні, так тепер таксамо ждалось усього — при цілковитій безчинности громадянства — від нашої дипльоматії, а деякі вижидали вирішення аліянтів прямо з годинником в руці. І коли сі несподіванки не сповнялись, коли минали не то години за годинами, але й цілі місяці та роки, — тоді наступив зворот по нашому звичаю. Нині чути вже голоси того роду, як: Що нам по дипльоматії; пощо ті поїздки по Лондонах, Парижах і Бог зна куди; свободу ми виборемо собі самі, нашою активностю, нашою збройною силою! І тісамі аліянти, на яких ми все покладали і від яких всього надіялись, розлітається в наших очах на кусні, бо й ціла Европа зникає нараз з наших очей як щось марне, а лишаємось тільки самі з Поляками...

Нищить нас отся характеристична риса в настроях при перемінах метод нашої боротьби, про яку я вже згадував вгорі. Що нам не вільно було з питомою нам ексклюзивностю всього ждати **тільки** від наших дипльоматичних заходів, але що треба було й **неперервної** активности з боку широких верств нашого народу у краю, хочби тільки на те, щоб кождочасно змогти підперти нашу дипльоматію в її міжнародніх заходах, се розуміє кождий свідомий річи політик, як і се, що ми якраз через отсю односторонність в уживанню метод боротьби прогайнували вже не одну пригожу хвилю, яку могли використати, а яка проминула для нас безслідно. Так приміром вчасі польсько-большевицької війни, коли то на території не було майже ні одного польського вояка, (бо були й такі хвилі), наш край лишився цілком безчинний! Як користи ми могли-б були тоді осягнути і яке було-б наше теперішне положенне, колиб було інакше! Але й до того рода активности треба теж своєї дипльоматії, бо тільки вона, знаючи хвилеве міжнародне положенне, і як до сеї ролі народом одиноко покликана, може дати гасло до виступу; надати сьому виступови перед дипльоматією інших держав потрібну нам та корину інтерпретацію сього виступу; подбати про союзників тай використати для нашої справи витворені в той спосіб нові ситуації і можливости.

Яко взорець для боротьби про державну незалежність, ставилось здавна, тай ставиться і досі, зединену та незалежну **Італію.** Сю Італію, по якій ще в сорокових роках минулого століття бушували як у своїй хаті полчища Метерніка та банди всіляких малих королевят і сатрапів. Кому-ж завдячує отся Італія свій пречудний побідний похід до зединення і волі? Кавурови та Ґарібальдіому, або красше скажім — своїм революційним полкам і своїй вручній дипльоматичній грі. Ніхто інший, тільки Кавур, використавши участь Сардинії в турецькій війні, вспів придбати собі союзників на заході Европи, а зокрема у Франції, та приладив тим способом терен до успішної боротьби за зединену і незалежну Італію. І коли прийшов рішаючий для долі італійського народу рік 1859, то до підготовленої так дипльоматично і збройно розправи з Австрією станула не тільки відносно мала армія Сардинії, але й численні полки добровольців з усеї Італії під проводом Ґарібальдія. Кампанія була політично і збройно дефінітивно виграна і певна річ, що в парляменті в Турині — в сьому першому парляменті, зединеної та незалежної Італії — не найшовся би був ніодин Італієць, який був би сказав: Все се зробила тільки одна дипльоматія, або все тільки одні повстанці Ґарібальдія, — бо всі певно відчували в той момент і знали, що все те зробив італійський **нарід** при доцільнім та скоординованім ужиття **усіх потрібних до сього заходів боротьби.** І в Пантеоні слави та у вдячній памяти італійського народу все однаково почитані стояти будуть дві світляні величні постаті: Ґарібальдія та Ковура, яко тих великих мужів, котрих видав італійський нарід в рішаючий момент своєї визвольнсї боротьби.

Річ в сьому, що нарід, який бореться за свою незалежність, за своє місце суверенности між іншими суверенними народами, мусить уживати усіх засобів, які ведуть до сеї цілі, і які до сеї цілі безумовно потрібні, бо минули вже ті часи, коли одно племя десь у глухому середновічю, робило собі само порядок, не потребуючи оглядатись на нікого. І активности, — радше **неперервного поготівля та міцної орґанізації до кождочасного активного виступу,** — аґітації за кордоном, і акції у чужих держав при помочі своєї дипльоматії треба народови, який фактично хоче дійти до мети. Коли ми змоглись на зединенне усього нашого народу в Галичині в один фронт для осягнення наших найвисших національних змагань, то нам треба таксамо спромогтись **і на координацію всіх сил та засобів боротьби, які ведуть до сеї цілі,** а зокрема зрозумінне сього, що така координація не тільки потрібна, але навіть конечна.

Інакше ми будемо наче ся риба, що замкнення у скляному кльоші, беться раз головою об одну стінку, щоб відтак, повернувши круто в инший бік, ударити знов лобом об стіну...

У СПРАВІ ВІЧ.

З Обєднання Українських Орґанізацій в Америці.

Обєднанне Українських Орґанізацій в Америці мусить виконати велику працю, припоручену йому всеукраїнським конґресом.

В тій цілі задумує президія Обєднання устроїти цілий ряд віч, на яких делеґат Обєднання зреферує дотеперішню працю і спосіб дальшої орґанізації серед американських Українців.

Мусимо йти за приміром старого краю і створити один боєвий фронт. Вже крайна пора кинути домашні свари, а треба зійтись разом до спільної праці на народній ниві.

Тому президія Обєднання взиває всі громади, які хотіли-б уладити у себе віче в справі орґанізації дальшої праці, щоби безпроволочно повідомили про се канцелярію Обєднання і подали точно, коли бажають собі референта.

Через те, що віч буде богато, просимо подати до відома, чи можливо устроїти віче у звичайний день, а не тільки в неділю. Кошти подорожи мусить покрити сама громада.

Референтом Обєднання буде прибувший недавно з краю старшина Української Галицької Армії др. Володимир Галан.

Щойно після одержання повідомлень від громад канцелярія Обєднання проголосить в часописях порядок і час віч, до чого мусіли би примінитись місцеві комітети.

Обєднанне Українських Орґанізацій в Америці.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ

Іван Матвіїв, Гемтремк, Дітройт, Мишиген. — Відомости з Росії і з України повідомляли, що голова московського совета на Україні, Петровський, се Жид по походженню. По національности він безперечно Москаль і тому його совет з Москви назначив Головою совета в Харкові. Якби він був по національности Українець, як деякі інші Жиди, то безперечно, що Москва не назначувала би його на жадне провідне становище на Україні, але радше в глибокій Московщині.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЕРБИ, КОНН. Тов. Запорожська Січ, від. 23, повідомляє всіх членів, що з важної причини, а іменно резиґнації кошового Василя Вовчука, мітинґ відбудеться 1. цвітня в гали шкільній під ч. 135 Мейн стр. Обовязком всіх членів явитись, бо є важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару після статута. — Г. Мазурак, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. Запорожська Січ, від. 206, подає до відома своїм членам, що квартальний мітинґ відбудеться 1. цвітня о годині 1.30 пополудни в гали де звичайно. Будеться приймати нових членів до Тов. і до У. Н. Союза після статута. Неявившийся член чи урядник підлягає карі після статута. — М. Чагарин, предс.; М. Вецал, кас.; В. Бурак, секр.

ЗВІТ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ В НЮ ЙОРКУ

з пересланої підмоги українським студентам в Европі за місяць лютий, 1922.

Поміч від Опікунів:

Імя Опікуна.	Ч. Студента.	Доляри
Ліґа Горожан в Ню Йорку	12А, 31А, 208, 404	25.00
о. Іван Жук, Н. С. Питсбур, Па.	108	5.00
Ліґа Горожан, Н. С. Питсбурґ, Па.	256	5.00
Тов. Зоря в Ню Йорку, Н. Й.	49	5.00
Укр. Громада в Міннеаполис, Мінн.	25, 117, 254, 275, 311, 312, 326	35.00
о. Олекса Пристай, Карнеґі, Па.	359, 260	10.00
Тов. Вільні Козаки, Рочестер, Н. Й.	4А, 13А	15.00
Мих. Гринішак, Елизабет, Н. Дж.	23А, 36А, 51А	12.00
Бр. св. Ів. Хр., Вилмингтон, Дел.	366	25.00
Анна Зборівська, Орейндж, Н. Дж.	10А, 14А	10.00
Гр. Кудрик, Лансінг, Миш.	53А, 62А, 65А	3.00
Ілько Ольховий, Тайтусвіл, Па.	59А	6.00
Комітет 5-ох, Бруклин, Н. Й.	361	5.00
А. Б., Конн.	3А, 310, 327	15.00
Іван Фредерик, Росфорд, Огайо	25А	2.50
Василь Седляр, Гамтрамк, Миш.	363	15.00
Бр. св. Петра і Павла, Карнеґі, Па.	357	5.00
Филип Ясновський, Сликвіл, Па.	405	10.00
	Разом	208.50

Поміч з Фонду Загального:

Бр. св. Володимира, від. 197 У. Н. С. в Ст. Луіс, Мо.	19.60
Филип Ясновський, Сликвіл, Па.	7.00
Петро Марухняк, Дітройт, Миш., при продажи образів	3.50
С. Постоловський, Ню Йорк	1.00
П. Сороколіт, Нюарк, Н. Дж.	1.00
Попередно оголошено	50
Разом	32.60

Зіставленне:

Поміч Опікунів вибраним Студентам	208.50
Поміч з Загального Фонду Допомоги Укр. Студентам	32.60
Разом	241.10
Вислано до Тов. Просвіти в Загребі	15.00
Вислано до Укр. Краєвої Студ. Ради у Львові	93.50
Вислано до Тов. Прихильників Освіти у Відни	70.00
Вислано до Спілки Укр. Студ. в Берліні, Німеччина	35.00
Вислано до Данціґу через Спілку Студ. в Берліні	20.00
Вислано до Праги через Тов. Пр. Освіти у Відни	5.00
Разом вислано	238.50
Остало в місц. касі Тов. Укр. Мол., Фонд Загальний	2.60

РОДИМЦІ!

Три роки вже істнує у Львові найвисший осередок науки і знання, святиння плекання українського слова і культури — Український Університет.

Здвигнено його серед надмірних зусиль відроджуючоїся нації для виховання грядучих поколін українського народу, для висказу протесту перед цілим культурним світом, живучої творчої енерґії хвилево поневоленої нації.

Український Університет є знаком суспільної зрілости і розвою духової культури українського народу.

Український Університет є одною з найпевнійших доріг до здобуття свобідних умов державного життя.

Український Університет повстав в нашій столиці Західної України, там на прадідній землі, де жде його велике святе завданне обєднати всі сили творчого українського духа для кращої будучности.

Ми віримо:

Що Українці в Америці піддержуть змагання і борбу братів своїх в поневоленій батьківщині;

Що Українці в Америці, несучи матеріяльну поміч Українському Університетови і студентству, задемонструють перед цілим світом свою участь в рядах борців галицьких братів.

Що Університет у Львові — це здобуток культурний всего українського народу.

Принимайте в свою опіку студентів Українського Університету.

Посилайте на „Загальний Фонд Українських Студентів".

Не забудьте про „Великодний Дар" українським борцям-студентам.

Всякі жертви просимо слати на адресу:

UKRAINIAN YOUNG MEN & WOMEN'S ASS'N,

30 E. 7th Street, - - - - New York, N. Y.

ЗА ТОВ. УКР. МОЛОДІЖИ В НЮ ЙОРКУ:

Богдан О. Каштанюк, голова.
Василь Савіцький, містоголова
Ольга Кирчівна, скарбниця
Дмитро Сіроцький, фінанс. секретар
Омелян Коцко, рек. секретар
Володимир Попович, рек. секретар

НА ХРУНІВСЬКІЙ СЛУЖБІ.

БЕРЛІН, 12. березня.)Вл. кор. „Свободи").—Хрунівський „посол" од Східної Галичини, „хлібоїд" Ільків, завитав цими днями до польських касарень під Варшавою, де зібрано наших галицьких парубків, насильно зтягнених до польського війска.

Місія бувшого священика, а нинішнього польського попихача, полягала в тім, щоб умовити наших хлопців, аби вони слухались польського начальства та дали із себе зробити добрих польських жовнірів. Для того Ільків звернувся до новобранців з промовою, кажучи, що: „служити в польськім війску — ще не значить бути Поляком". Наприкінці він сказав:

„Будучність, до якої „руський" нарід іде спільно з польським, розсудить, чия правда, чия кривда, і чиї ми діти", як колись мовив славний поет Шевченко"...

Так виконує раб свою хрунівську службу і свої погані вчинки хоче заслонити словами великого сина України.

Але до них сказав Шевченко:

Раби, підніжки...
Варшавське сміття...

Петро Карманський.

НЕ ВИПУСКАЙТЕ ПРАПОРА...

Не випускайте прапора з долоні,
Не подавайте чести на наругу!
І з мук тантальських викохайте тугу,
Що мов собака вие на припоні!

Най перетліе в соромі жагучім
Вся ваша підлість духа в обороні.
І хай образи й злочини ворожі
Лежать вам в серці каменем гнітучим.

І не стискайте підлої долоні,
Що покалялась об сокиру ката!
Не забувайте, що могила брата
Не помщеного тужить на вигоні.

Засніть вулканом, що скривае сили,
Які знечевя гори розривають.
Не забувайте, що покійні чають,
Що ваші ниви морем крови сплили.

НЕ ДАМОСЬ!

Грімкий протест Нюйорчан.

(Допись).

Ню Йорк, 25. марта 1923.

Зуби поломлять собі Ляхи на Українцях! — се показало нюйорське масове протестаційне віче, що відбулось в сали „Нар. Дому" дня 25. с. м. пополудни. Хоч в тій самій гали що тижня є віча і хоч дехто думав, що розбишацьке рішенне Ради Амбасадорів пригнобить наш нарід а натомість додасть відваги кириникам та хруням — то однак показалось щось цілком противного. Нюйорчане ставились на віче масою, заповнили салю по береги, вислухали рефератів та — на знак едности без дискусії зложили поверх 364 долярів на боротьбу за волю рідного краю та ще понад 30 долярів на кошти віча, ухвалили одноголосно нисше подані резолюції, які можуть послужити як дороговказ для всіх протестаційних віч американських Українців.

Саля була заповнена вже о 3. пополудни. Відчиив віче і проводив ним голова „Ліги амер. Горожан Укр. Роду" п. Дембицький, секретарював п. Сокальчук. Першим бесідником був запрошений з Філаделфії д-р С. Демидчук, другим д-р Л. Цегельський. Бесідники зазначили, що **рішенне Ради Амбасадорів так довго не буде мати сили, поки український нарід його не прийме** і тому—замісць падати духом — треба еднатись, сталити силу, організуватись і боротись аж до побіди. Зібрані зазначили своє непохитне і непримириме становище бурею оплесків, яка зривалась за кождим разом, коли говорилось про боротьбу з Польщею на смерть і життє! Видко було, що Польща не буде мати потіхи з новонабутих „підданих" — ой, ні!

Резолюції, одноголосно приняті звучать:

„Нюйорські Українці, зібрані 25. марця 1923 на великім вічу в „Нар. Домі", в Ню Йорку рішили:

1) З найбільшим обуренням протестуемо проти злочинного рішення більшости т. зв. Ради Амбасадорів з 14. марця 1923, силою котрого українські землі: Галичину, Холмщину, Підляє, Полісе і Волинь з понад 12 міліонами українського населення малиби бути прилучені до Польщи та видані сим робом на жир кровожадному історичному ворогови укр. народу. Сим рішенням більшість Ради Амбасадорів подоптала цинічно основні принципи демократії і самоозначення, як також знехтувала свої власні рішення з 25. червня, 11. липня і 18. грудня 1919, котрими признала окремішність сих українських земель від Польщи.

2) Домагаемось від Правительств Великих Держав Антанти, щоби не затвердили сего рішення своїх Амбасадорів та апелюемо до Ліги Народів, щоби відкинула реєстрацію східної границі Польщі, потягненої поперед живого тіла розтятого українського народу.

3) Як американські горожане і резиденти, інтересовані в свободі нашого старого краю, ми домагаемось, щоби Злучені Держави як — наслідком світової війни — оден з суверенів Галичини, заложили протест проти згаданого рішення більшости Ради Амбасадорів, западшого без участи Злучених Держав — а то тим більше, що Злучені Держави брали участь в рішенях з 25. червня, 11. липня та 18. грудня 1919, котрими Галичині приречено самоозначенне, як також, що Злучені Держави виразно не признали Рижського договору, котрим Советська Росія відступила шмат укр. земель Польщи.

4) В виконанню сих резолюцій уповажняемо президію віча вислати протестаційні депеші до Департаменту стейту в Вашингтоні, до Ліги Народів в Генуї та до премієрів Великої Британії, Італії, Японії і Франції.

5) Пятнуемо лукавство московських большевиків, котрі для московського імперіялізму зруйнували Українську Народну Републику саме тоді, коли Польща наступала на західно-укр. землі, а опісля в Ризі лишили сі західно-укр. землі на поталу Ляхам. Се було повторенне соромного Андрусівського мира з XVII. віку, котрим Польща і Московщина роздерли державу сотворену Богданом Хмельницьким. Сим Рижським договором саме большевики дали підставу резолюції Ради Амбасадорів з 14. с. м. **Український нарід може числити лиш на себе.** Ті Українці, що дурять нарід помочию большевицької Росії, є наймитами московського імперіялізму, який по трупі укр. народу подав руку польському імперіялізмови.

6) Український нарід, а зокрема американські Українці, ніколи не погодяться з злочинним рішенням Ради Амбасадорів, ніколи не признають його та не устануть в боротьбі проти польської неволі так довго, поки всі українські землі не будуть визволені та зединені в одній, нероздільній, самостійній українській державі.

7) Сю боротьбу против гнобителів поведемо всіма способами, в тім і безпосередною оружною боротьбою — а коли з сего вийдуть міжнародні замішання, то вина за се спаде на виновників злочину: Польщу та аліянтів.

8) Однодушно та торжественно прирікаемо подати нашим землякам в Европі як найсильнійшу поміч в тій боротьбі за волю — а то поміч політичну, грошеву та в людях — і в тій цили взиваемо всіх Українців в Америці обеднати свої сили і засоби. Взиваемо всіх Українців в Америці спомагати щедро так дипльоматичну як і активну боротьбу наших земляків в Европі проти Польщи, як також укр. школи, інституції і преси в Европі — в краю і на еміграції. Лиш едностию, карностию, непохитностию і незломностию виборемо свободу. Тому відкидаемо всяку незгоду, зневіру, знеохоту і розтіч. Нарід, що боресь, не згине, але визволиться. Тільки ті народи вмирають, що самі добровільно піддаються.

9) Взиваемо всіх Українців в Амеирці і в Европі без ріжниці — Галичан, Буковинців чи синів Великої України — вирівнати всі непорозуміння, обеднати свої сили та утворити оден національний фронт для боротьби за визволення всіх поневолених українських земель на зединення їх в одній, нероздільній і самостійній укр. державі.

10) Теперішну Польщу вважаемо гніздом і розсадником великих національних воен в Европі. В неприродних границях Польща не вдержиться, лиш небавом — в найблизшій східноевропейській війні—розпадесь вона так, як розпались всі тюрми народів: Туреччина, Австро-Угорщина та царська Росія. Ми взиваемо ввесь укр. нарід видержати твердо і непохитно аж до сего моменту та— ведучи неустанну і непримириму боротьбу з наїзником — бути готовими на сей момент.

11) Взиваемо всіх нюйорських Українців вступити в члени „Ліги америк. Горожан Укр. Роду", щоби в її рядах повести дальше карну та плянову акцію в поміч Рідному Краеви.

12) Взиваемо всіх Українців в Америці, що не є ще горожанами Злучених Держав, приняти сейчас американське горожанство, щоби — будучи льояльними горожанами Злучених Держав — помагати Рідному Краеви через вплив на американську опінію. Америк. опінія помогла визволенню Чехословаччини, Польщи, Ірляндії та Палестини. Коли потрудимось около її здобуття, вона поможе і нашому старому краеви".

По принятю сих резолюцій хтось споміж присутних зачав пісню „Не пора...", а тисячна маса підхопила її і з завзяттем та погрозою загреміли поважні строфи Франкового гимну:

Не пора, не пора, не пора
Москалеви й Ляхови служить!
Довершилась України кривда стара,
Нам пора для України жить!
Бо пора се великая есть
У завзятій, важкій боротьбі
Ми поляжем, щоб славу і волю і честь
Рідний Краю, здобути Тобі!

На закінченне віча п. Задорецький оголосив, що на зазив зі старого краю приступае наново до організовання боевих кадрів „Січи" в Ню Йорку. Вістку сю повитано громом оплесків і „Січ" в найблизших днях відновиться.

З завзяттем в серци, едні, солідарні, карні та готові до дальшої боротьби вічевики розійшлись домів, несучи клич боротьби до загину між тих, що не були на вічу. Дух не впав, але навпаки: застались! Ми не дамось Ляхам!

Учасник.

Увага: В справозданню з попередного віча вкралась прикра помилка, а саме імя жертводавця п. Притки, що жертвував 30 дол. на негайну поміч, помішано з іменем Притика. Отсим простуесь, що імя жертводавця е **п. Іван Притка.** П. Притка до 30 дол. з попередного разу жертвував ще 10 дол. і на останнім вічу. Якби всі такі були, Україна вже булаби самостійна!

З ОБЄДНАННЯ.

Що пишуть про народній податок?

1. Отсим повідомляемо, що наше товариство складае цілий річний податок, котрий мае бути ужитий Обеднанням на приборканне ляхів, а коли зайде потреба, то дамо ще більше, лиш просимо Обеднанне о правдиве кермованне сим податком. До сеї пори ми зложили $18.25. Ми члени 93 від. бажаемо як найлучшого успіху у боротьбі з ляшнею запомороченою. Гаразд!

Секр. **Мих. Прус,**
Потукет, Р. І.

2. До Хвального Заряду Обеднання. Родичі моеї жени, Гарасим і Марія Моцьо, дали мені $6.00, щоб я вислав яко річний народній податок. Податок сей жертвують вони за Гарасима і Марію Моцьо та дітий: Ольгу, Стефанію і Володимира. Хоч мало жертвують, та зі щирого серця і вірять у визволенне України. З поважанням, **Степан Мусійчук,** Шикаго, Ілл.

Отсі слова хай собі запамятае кождий щирий та чесний Українець і негайно пішле свій податок до канцелярії Обеднання,

OBYEDNANNYE
Room 608, 136 So. Fourth St.,
Philadelphia, Pa.
Обеднанне Українських Організацій в Америці.

З КОЛЯДИ НА РІДНУ ШКОЛУ

(Додатковий виказ жертводавців коляди на Рідну Школу).

У Вест Пулман в Шикаго, завязався комітет для зібрання коляди на Рідну Школу. В склад його входять Ілія Гавришків, Василь Гавришків, Олекса Рудий, Іван Лалога, Стефан Креденс, Олекса Креденс, Василь Тайного і Іван Іськів. Щирі колядники заколядували на Рідну Школу суму 32.50 на яку зложили слідуючі жертводавці: Теодозій Менцинський і Ілія Синіцький по 2.00; по 1.00: Ілія Гавришків, Тимко Янусевич, Теод. Яніга, Михайло Чуба, Миколай Мацях, Вас. Шавала, Гавриїл Бутовський, Василь красота, Петро Присупляк, Теод. Тимот, Мих. Стефанюк, Мих. Симчишин, Петро Шемердяк, Евген Парійчук, Дм. Білик, Олекса Сосновський, Василь Тупиця, Петро Романюк, Лука Білик, Василь Шпорлюк, Кіндрат Ткачук, Василь Стефанюк і Олекса Парусь; по 50 ц. Іван Лалола, Олекса Рудий, Василь Гавришків, Лука Ковалюк, Іван Іськів, Стефан Креденс, Іван Симчишин, Евдокія Синіцька, С. Милиновський і Петро Косьцюк; по 25 ц. Роман Грабінський і Захарій Іськів.

Всім колядникам, що не щадили труду і всім жертводавцям складаемо щиру подяку і думаемо що і инші громади на будуче подбають у себе про збірку на Рідну Школу в часі Великодних Свят.

Обеднанне Українських Організацій в Америці.

ПОЗІР! НЕВАРК, Н. ДЖ.
Заходом Злученого Комітету
— відбудеться —
В НЕДІЛЮ, 1-чо ЦВІТНЯ 1923
ВЕЛИКЕ ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ
в гали Укр. Робітничої Спілки під ч. 59 Beacon St., Newark, N. J.

Злучений Комітет апелює до вас усіх Неварських Українців, щоб прийшлисьте як один муж і запротестували проти віддання Галичини Польщі. **На вічу буде говорити гр. Лонгин Цегельський і другі.**

74,76 КОМІТЕТ.

ПОЗІР! САВТ САЙД ШІКАГО, ІЛЛ., ПОЗІР!
Заходом Укр. Січової Організації, 13. сотні ім. П. Дорошенка і товариств Укр. Нар. Союза, устроюесь
ВЕЛИЧАВЕ ВІЧЕ
НА ДЕНЬ 1. ЦВІТНЯ Б. Р.
в Українськім Народнім Домі під ч. 4950 S. Paulina St., Chicago, Ill.

На се віче запрошуесь всіх, хто признае лиш оден фронт проти ляхів у Галичині. На вічу промовляти будуть місцеві і позамісцеві бесідники. Приходіть численно а довідаетесь як живесь нашим братам під ляцьким ярмом. Справа народня і нікого не повинно бракнути. 62,68,73-74

Початок о годині 2.30 спол удня.

КОМІТЕТ.

ЮВИЛЕЙ ГНАТА ХОТКЕВИЧА (ГАЛАЙДИ)

В Харкові 15. листопаду 1922 р. відбувся 25. літній ювілей Гн. Хоткевича. Як саме відбувався ювілей, тяжко сказати, бо подробиць у „совітській" пресі не подано. В кождому разі в каламарі д. В. Коряка, редактора „Вістий", трапився черговий вибух з нагоди якого ми несподівано довідуемося ироніє, про що в „совітській" пресі звичайно соромливо замовчуеться. Дамож слово д. Корякові:

„Тут казали, що ювілейне свято дуже непоказне, але воно стильне..! Так воно таки було аж надто „стильне". Старі співробітники письменника не мали громадської мужности його вітати. Вони сиділи у своїх катакомбах, бо, бачите, радянська влада заганяе в ліси „українську націю". Громадянство демонстративно законспірувалося. Не прийшло. Міг не прийти разом із „громадянством" і письменник. Але він прийшов".

Прийшов, бо, очевидячки, викрутитися від святкування „радянською" владою чи підпорядкованими цій владі графоманами в дусі Коряка свого ювілею Хоткевич не міг і в тим більшим жалем запитував письменник на святі свойого ювілею: „А де ж ті, що з їми працював я ці двадцятьпять років? Де вони?

Коряк зазначае до цих запитань: „Вітали ювілята виключно представники нового радянського суспільства". Здається, добре, що не було представників не-„радянської" суспільности, яка офіційно буцім то навіть і не істнуе, алеж ні д. Корякові це дуже чомусь не до вподоби.

НАДЗВИЧАЙНИЙ ПОСПІХ ТРУПИ МЕДОВА В ФІЛЯДЕЛФІЇ

У вівторок 13. марта, не дивлючись на страшенний дощ, котрий падав цілий день, Арч театр був мало не повно набитий патріотами української штуки. Трупа Медова на цей раз поставила знамениту оперету **„Циганка Аза".** Видно, трупа пана Медова прийшлась до смаку Філядельфійцям, бо всі з захопленим духом сиділи в театрі і плескали дуже довго, коли пан Медов по представленню дякуючи всім, що вони прийшли в такий дощ, спитав, чи вподобалось представленне.

Що до гри акторів, то без помилки можна сказати, що всі грали дуже добре. Пісні хору і танці мусіли повторятись, бо аплодісменти були дуже сильні.

В суботу 31. марта трупа Медова відограе знамениту українську оперету **„Наталку Полтавку"** у Філядельфії в Арч театрі; 30. марта грае в Нюарку, Н. Дж. в Метрополитен театрі.

Дядько Микита.

НОВІСТЬ! ДІТРОЙТ, МИШ! НОВІСТЬ!
СПІВ.-ДРАМ. ТОВ. ІВ. КОТЛЯРЕВСЬКОГО ВІДОГРАЕ
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1-ГО ЦВІТНЯ 1923 РОКУ
В УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ, під ч. 2240 GRAYLING STREET
ВИРОДНИЙ СИН
(ІЛЬКО ПАЩАК)
драма в 5. діях, Льва Лопатинського.
ВСТУП 50 ЦЕНТІВ - - - ПОЧАТОК 7.30 ВЕЧЕР.
На се гарне представленне запрошуеться усіх.
72,74 **Комітет.**

ВІДШКОДОВАННЄ ЗА ЗІПСУТУ КРАСУ

Нюйорський суд розбирав позов 21-літної дівчини Амелії Поселле, котра заскаржила була полісмена Чарлса Сусмана за відшкодованне в сумі 10,000 долярів за ушкодженне її краси ударом в лице. Як позовничка розповідала в суді, вона приїхала з театру в авті свого знакомого, котрий станув перед мешканнем полісмена. Коли полісмен казав знакомому забиратися з автом з перед свого дому, а дівчина почала переконувати полісмена, щоби його не проганяв, бо він живе зараз недалеко, полісмен вдарив її кулаком в лице. Дівчина заточилася, на авто, та потвклася. Полісмен знов говорив, що коли він побачив авто, йому здавалося, що хтось в ньому бився; коли він підійшов до авта з нього вискочила позовничка та напала на нього. Старaючися відбитися від неї, він її потрутив на авто та вдарив припадково.

Суд признав її відшкодованне в сумі 350 долярів.

Жидівська жертволюбивість

Союз для Піддержки Жидівських філянтропійних Організацій оголосив, що сього року видасть для жидівських філянтропійних товариств суму 3 міліони 445,000 долярів або майже пів міліона долярів більше, як попередного року.

ТРУППА МЕДОВА грає: **В ПЯТНИЦЮ, 30-го МАРТА В НЮАРКУ В МЕТРОПАЛИТЕН ТЕАТРІ, ЧАРЛТОН І МОНТГОМЕРІ**
ЦИГАНКА АЗА
оперета на 5 дій Старицького.
В СУБОТУ, 31-го МАРТА, У ФИЛАДЕЛФІЇ В АРЧ СТРІТ ТЕАТРІ (Арч і 6-та вулиці)
„НАТАЛКА ПОЛТАВКА"
Безсмертну оперету
ТИКЕТИ уже продаються в касі театру.
Режісер Д. Медов.

„НЕЩАСТЄ УКРАЇНЦІВ"

(Голос флямандської преси).

Фляманський (Фляманці — Германи, в північній Бельгії) щоденник „Де Стандард" з 24. І. 1923 помістив під повисшим наголовком велику статтю свого кореспондента, який звідав був Польщу, був у Східній Галичині та дуже зацікавився недолею Українців взагалі та східно-галицькою справою з окрема. Очевидно, що передати всі погляди й замітки цього нашого симпатика не маємо змоги по цілком простій відомій причині, якою є т. зв. цензурні огляди. Можемо лише зреферувати статтю уривками, які не надто гостро зачіплять патріотичні почування п. прокуратора.

„Чужинці, що перший раз їдуть до Галичини — читаємо у названій статті — сподіються, що приїдуть до незалежної української держави. Та приїхавши до більших міст та коротко побувши в них — відносять враження, що приїхали до польської країни; бо на зовні все польське й усе те, що моглоб вказувати на істнування української незалежної державности — щезло. І як що чужинець не зіткнеться близше з народом, із краєвим населенням, то повертає до дому з враженням, що був у Польщі.

Так почував я сам (пише дальше автор статті), поки не зблизився до народу і поки не ствердив, що Поляки грають у Східній Галичині ту саму ролю,

(Сконфісковано).

Дальше подаються статистичні інформації про край і його населення та переказується історія Східної Галичини від початку війни, аж по відомий маніфест Карла І, про проголошення у Львові української державности, про вибух польсько-української війни та про те, як Польща призвала Францію „на поміч". Але:

„Не можна було рахувати на французьку допомогу хочби тому, що вона, Франція, напевне не побороювалаб народу, який був майже без усякої зброї. І ось, протя-большевицька війна послужила покришкою для проти-українського виступу. Яку гарну ролю призначено Польщі! Молода Польща мала представляти мур охорони мира в Европі...

Так і виходило з розмов, які я провадив з офіцирами й жовнярами французької армії, що були на проти-австрійському фронті та ніколи не бачили большевиків. Признаючи поміч Польщі, французькі патріоти вірили, що помагають боротися проти большевиків а на ділі боротьба йшла проти невинного безборонного народу. Висші французькі старшини казали мені тоді, що Польща обманула Францію і що вона ніяк не заслужила своєю поведінкою на велику симпатію з боку Франції".

Дальше нагадуються важнійші моменти з історії польсько-українських боїв та несподівана відома постанова Найвисшої Ради.

„Думаю, — каже автор, — що ця нещасна постанова Найвисшої Ради була прийнята з двох причин: 1) через бажання мира, якоюнебудь резолюцією положити край українсько-польській війні та 2) зі страху, щоби большевики не зробили при цій нагоді інвазії на Европу, перейшовши немічну Східну Галичину та щоби не допустити до евентуального порозуміння поміж Українцями й большевиками. Найвисша Рада думала, що Польща могла би стати певнійшою запорою проти большевиків."

Але отримавши від Найвисшої Ради відомий мандат, Польща не отримала прав суверенности. Про це кажуть міжнародні постанови, — які вичисляє автор, даючи до них свої коментарі.

Для ілюстрації-ж того, як Польща виконує доручений їй мандат у Східній Галичині, автор статті наводить низку прикладів. „Знаючи польський шовінізм, — пише фляманський часопис — в порівнанню з котрим французький шовінізм є нічим, можемо уявити собі, що значить польське правліннє над українським життям у Східній Галичині.

Коли я говорив з українськими інтелігентами про фляманський рух, то вони зітхаючи, казали: дай Боже, щоби ми були в положенню Фляманців!

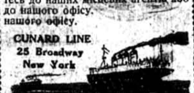
Не лише ріжниця мови й народности утруднює Полякам підчинення собі Українців, але й справа обряду. Обряд рівнозначний у очах простого народу з народністю. Отож поміж Поляками й Українцями йде жорстока боротьба на тлі релігійному бо Поляки на силу старається зеднувати греко-католицьких міщанців краю для римсько-католицької церкви, щоби таким робом лекше ополячити їх".

Як бачимо фляманський журналіст дуже добре й мітко зорієнтувався у наших відносинах. Так буває з кождим чужинцем, який хоч трохи поважно старається вглянути в нещастя нашого народу.

ВИСТУП БЕЗРОБІТНИХ В РОСІЇ

Петербурське державне політичне управління звернулось до совнаркому з докладом про необхідність примусової розгрузки міста й околиці от безробітних, кількість яких на 1. лютого досягла в північній комуні 95.000 чоловік. З огляду на їх зачепливу поведінку, що до представників совітської влади і їхній роскладовий вплив на робітників й громадян столиці. — За останній час більшість робітників петербурських фабрик, спираючись на організовані маси безробітних, цілком перестали рахуватись з постановами і роспорядженнями місцевої влади. зумисне чинить перешкоди чинами поліції і адміністрації державних підприємств збіраючи кожен раз біля себе безробітних, які розпочинають суперечки з виконавцями роспоряджень місцевої влади і загрожують насильствами, заявляючи, що їм все одно — чи бути ростріляними відразу чи поволі вмирати з голоду.

Під час розрухів, які недавно виникли на металічному заводі на Виборській стороні, коли для розгону товпи безробітних було викликано червоноармійську частину, демонстранти, не зважаючи на загрози стріляти не розійшлась й почали кричати, піднявши руки до гори: „вбивайте нас відразу". Це викликало заколот серед червоно-армійців й тільки завдяки такту комуністів товпа постепенно розійшлась. Аналогічні доклади направлені петербурським комітетом комітетом комуністичної партії до Центрального Комітету.

ХТО БУВ КОРОЛЬ ТУТЕНКГАМЕН

Кождий є заінтересований тепер в Америці фараоном, котрого гробовець отворено недавно у горішнім Египті. Належить він до славної XVIII династії, однак час його панування був короткий — правдоподібно менше як 7 літ, т. є. від року 1357 до 1364 перед нар. Христа і в історії не відограв жадної більшої ролі. Оригінальне його назвиско звучало: Тутенкхатон, „живий образ Атона", позаяк його тесть, Амонгопт IV, усунув релігію політеістичну з сонцем Амоном яко королем богів і впровадив на його місце одного бога Атона, сонічна тарча. Однак стара релігія надавалася більше людям супроти чого священики змусили нового фараона вітворити святині Амона і зміну його імени на Тутенкхамон, „живий образ Амона". Рік тому, ніхто не знав тої достойної особи, а його теперішна слава незадовго зникне. Заінтересованнєся Трінера Гірким Вином є богато важнійше, позаяк лікарство се є знане від 33 літ і позискує собі приятелів кождої мінути у день і у ночи. На лихий апетит, затверджение, болі голови і інші долегливости жолудка, нема нічо ліпшого від оригінального Трінера Гіркого Вина. У всіх аптиках і доставців лікарств. Попробуйте також инші препарати фірми Joseph Triner Company, Chicago, Ill.

А. Макаренко,

член Директорії У. Н. Р.

ЗНАЧІННЄ ШЕВЧЕНКІВСЬКИХ СВЯТ ДЛЯ ПЕРШИХ УКРАЇНСЬКИХ ВОЯКІВ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ.

Одним з важних чинників до поширення національної свідомости серед салдатських мас українського племени в перших часах російської революції 1917 р. були також Шевченківські свята.

В часи напруженої праці національно свідомих елементів був. російської армії на фронті — то були переважно старшини військового часу й військові урядовці та лікарі — велику послугу тим заходам робили маси прибуваючих на фронт з відпустки та тих, що йшли з запасових частин на поповненнє боєвих частин фронту. В березні і квітні 1917 р., коли ще рух з фронту й на фронт продовжувався більш-менш у нормальний спосіб, по українським залізницям, особливо правобережним, пересувалася велика сила вояків. Той нерв людського життя, яким є зелізниці, сповняв тоді ще з більшим успіхом свою функцію і він втягав салдацькі маси у вихор революції. Виставлені в стаційних кійосках часописі, журнали, брошури та без кінця розліплені по стінах урядові й не урядові повідомлення, заклики й оголошення, — розбуджували вояцькі маси й викликали в них заінтересованнє зпочатку мало зрозумілими їм революційними подіями. Того року з причини революційних подій святкування Шевченківських свят одбувалися більш урочисто, а тому, що до них більше готовилися, то й пізнійше відбувалися, ніж у попередні роки.

Пізнійше й більш урочисто справляли славні українські зелізничники того року Шевченківські свята на зелізницях. І яке велике значіннє мали сі свята для тої вояцької маси, що наповняла великі салі зелізничих станцій! Скрізь, де тільки улаштовувались Шевченківські свята, в широко розкриті гостинною рукою двері входив натовп вояків української національности. Йому, сьому натовпови, більше промовляли до розуму й до душі сказані тут слова, а особливо пісні, ніж усі т ізакликн й часописі, яких він не міг не тільки переварити в собі, а і як слід зрозуміти їх. На таких великих пунктах зелізничого життя, як Жмеринка, Рівне, Козатин, Київ і инші, де одночасово перебували цілі тисячі проїзджаючих козаків, зелізничники щиро дбали про те, щоб використати Шевченківські свята для поширення між ними національної свідомости. В тих цілях зелізничники улаштовували Шевченківські свята у великих салях і укладали найбільш підходячу програму, доповняючи її ще поясненнями про значіннє Шевченка для визвольних змагань українського народу. Як чудо впливали сі свята на душу нашого козака. Маса апатичних людий, здавалося перед тим нічим не заінтересованих, крім того, щоб скорше вернутися до дому, — побувавши на вечері підносить настрій, робиться оживленою, а навіть доходить до ентузіязму. Майже всі присутні козаки розпізнають в собі українську душу й несуть иншим свідомість їх національної приналежности. В голові багатьох робиться цілий переворот. Козак зачинаю розуміти значіннє російської революції, а одержану на вечері книжку чи якусь часопись козак зберігає, як щось цінне для себе, бо відріжняє їх від тої російської макулятури, якою скрізь і всюди стали засипати його російські урядові установи та політичні партії.

Ті козаки, на яких душу впало підчас Шевченківських свят зерно здорової національної пропаганди, несли його далі на фронт і в більшости ставали помічними тим свідомим діячам, які провадили велику національну роботу на фронті. В полкових, дивізійних та залогових радах, а також на військових зїздах багато було не лиш козаків, а і старшин, які стверджували, що першим товчком до признання себе Українцями, були для них ті вечері в память Шевченка, які вони випадково побачили на зелізницях уперше після упадку царського режиму.

В памяти багатьох українських діячів лишаться на завжди спомини про обходини Шевченківських свят, особливо на станції Київ-Товаровий, де найбільше збиралося проїзших козаків.

(Укр. Скиталець).

